

متن پرسش

با سلام خدمت استاد طاهرزاده عزیز: امروز داشتم روایتهای باب طینت را در «اصول کافی» مطالعه می کردم. در روایتی می فرمایند که مومنین و اصحاب یمین از خاک بهشت خلق شده اند و اصحاب شمال از خاک دوزخ، و در روایتی آفرینش آنها از خاک و آب گوارا و خاک و آب تلخ و شور و در روایتی از خاکهای آسمان و خاکهای زمین و در جایی دیگر به گل پاک و گل متعفن و بدبو تعبیر شده است. این اختلاف تعابیر در روایات از کجا ناشی می شود؟ آیا همه ی این روایات صحیح السند است؟ یا هر روایت مخاطب خاصی داشته که تعابیر متفاوت بوده است؟ آیا کتابی هست که در خصوص روایات باب طینت بحث کرده باشد؟ چون حقیقتاً روایات دشواری است. آیا تعابیر موجود در این روایات که هر کسی از ابتدا شقی و سعید است همان چیزی است که در بحث اعیان ثابته مطرح می شود؟ چون ظاهراً اگر غیر از این باشد جبر می شود. از طرفی در اعیان ثابته گفته می شود که در آنجا اعیان در علم خدا موجودند ولی ظاهراً روایات طینت از خلق آنها در عالم عین حکایت دارد. از طرفی در بحث اعیان ثابته فرمودید که خداوند وجود دهنده به آن عین ثابته ای است که در علم خدا حاضر است و امکان آن ذاتی خودش است و اینطور نیست که خدا آن امکان را به او داده باشد اما ظاهر روایات چنین چیزی را نمی شود برداشت کرد چون خود خدا مومنین و کافرین را از گل های متفاوت بهشتی و جهنمی خلق می کند که این هم جبر پیش می آورد و با عدل خدا ناسازگار است! لطفاً اگر امکان هست تبیین بفرمایید. با تشکر.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ۱- روایات طینت، تأویل بردار است و این تعابیر بیشتر حالت نمادین دارد. حضرت امام خمینی «رضوان الله علیه» در ابتدای کتاب «شرح حدیث جنود عقل و جهل» نکاتی دارند که بنده نیز شرح مختصری در آن مورد داشته ام ۲- آری! بحث «اشقی شقی فی بطن امه» با نظر به عین ثابتهی افراد و انتخابی که داشته اند، شقاوت آنها از آنجا شروع شده است. و وقتی حضرت می فرمایند کافرین را از آب تلخ و شور خلق کرده اند؛ به این معنا اشاره دارند که حضرت حق، مطابق امکان ذاتی آنها وجود آنها را به آنها داده است. موفق باشید